

SLOVENIJA IZ SRCA (6.)

ZDAJ JE ČAS.
Moja Slovenija

Padna se je pridružila evropskemu projektu Pametne vasi. Pametno.

Padna je postala ameriška vas

Popotovanje po istrskem zaledju od Ospa prek Marezig in Šmarij do Padne

PIŠE:
JOŽE JERMAN

Tam, kjer prestopite Kraški rob, prvič vidite morje. In če ne bi hiteli, kot da bo naše morje zdaj zdaj izginilo, bi na desni strani ceste videli grad Socerb. Socerbske jame sicer ni videti, jo pa lahko obiščete, saj je samo 300 metrov od gradu. Nekoč naj bi tam prebival puščavnik Socerb, ki je dolgo šel v nos posvetni gospodi v Trstu, tako dolgo, da so ga odstranili. V jami je edina jamska cerkev v Evropi, a maše v njej so le občasno, v glavnem je zaprta, ključ pa v Kopru. Kako je videti, lahko pogledate skozi rešetke. Nekaj malega boste videli. In ne pozabite, na gradu je odlična gostilna, prekrasen razgled, gostilničar **Milan Graj** pa vam dovoli tudi vpogled v obokano klet, ki je stara toliko kot grad. Kolikokrat je že predlagal, da bi ga preuredili v privlačno točko, toda nikoli ni denarja.

Takoj po viaduktu Črni Kal, domačini Kal izgovarjajo z l in ne z u, vas pot popelje desno in navzdol, prečkate vas Gabrovica, ki je imela že leta 1897 slovensko čitalnico in ji ne pravijo zaman uporniška vas. In že je tu Osp, razpotegnjena vas, kjer vas domačini ne bodo prijazno gledali, če boste parkirali na ozki, preozki cesti, saj ne morejo mimo. Je ena od najstarejših slovenskih vasi, saj jo prvič omenjajo že konec 11. stoletja. Od tam je lepo videti veliko steno, ki vabi obiskovalce iz vse Evrope. V bližnji gostilni izvemo, da izhaja ime Osp iz osipanja, saj se skale nenehno osipajo. Pod debelo plastjo nasipa naj bi bili tudi ostanki starorimskega mesta Pucinum, do katerega je nekoč segalo morje.

Osapska stena ima več plezalnih smeri, od Mišje peči, kjer je poleti tako vroče, da se še miši mumificirajo, do smeri Velika uharica, ki tam

Osp slovi po plezalnih stenah. FOTO: JOŽE JERMAN

V Padni goste sprejemajo tudi z istrsko glasbo. FOTO: JANEZ TEMLIN

resnično gnezdi, zato med gnezdenjem tam plezanje ni dovoljeno. Zanimiv je vhod v osapsko jamo Grad, saj ima kar 40 metrov široka in dvajset metrov visoka vrata, z njih pa včasih kot grozdi visijo mladi plezalci, vrata predstavljajo svojevrsten izziv. V njej izvira Osapska reka, zato odgovorni ne pustijo, da bi obiskovalci šli globlje v skoraj dva in pol kilometra dolgo jamo, saj nikoli ne vedo, kdaj bo ven pridrla voda. V steni nad vasjo je tudi manjša jama Babna buža.

Društvo turističnih novinarjev Slovenije (TNS) pod vodstvom predsednika Draga Bulca se je odzvalo na pobudo Nedeljskih novic, da člani društva prispevajo svoj kamenček v mozaik podpore slovenskemu turizmu, ki ga je prizadela koronakriza. Člani Društva turističnih novinarjev Slovenije so se odpovedali honorarju.

Jože Jerman - Jeri

Istra še zdaleč ni samo morje. FOTO: JANEZ TEMLIN

Vinska klet Santomas v Šmarju FOTO: JANEZ TEMLIN

Pred jamo Grad so ostanki nekdanjega obrambnega zidu, saj so se tja domačini skrili pred turškimi napadi, francoskimi vojaki in tudi med zavezniškimi bombardiranjem Trsta in okolice.

Pred dnevi so v Ospu odprli hotelček Majda, prej je bila tam gostilna Majda, to je čisto na koncu vasi. Imajo šest sob, dovolj za zaključene družbe. »Restavracija bo, vsaj še nekaj časa, samo za hotelske goste,« je dejala **Andreja Frelj**, ki je nekoč vodila hotel Tartini v Piranu in LifeClass v Portorožu.

Pot nas naprej vodi do Kopra, do krožišča pred nekdanjo tovarno Tomos. Zdaj so to ostanki ostankov nekdanje uspešne tovarne. Tolminski kmetje trdijo, da se po tolminskih grapah še vedno vozijo z več desetletij starimi Tomosovimi mopedi, nekateri v Kopru pa plujejo s čolni, ki jih poganja motor tomos 4.

Prva vinska fontana

Še nekaj kilometrov po Vanganeljski dolini pa navzgor in mimo umetnega Vanganeljskega jezera, ki je postalo pravi raj za ribiče, mimo Babičev in na krožišču levo in v Marezige. V kraj, kjer je središče dežele refoška. Raje ne poskusite prepričati Marezizanov, da ima kdo drug boljši refošk kot oni, saj so potomci tistih fantov, ki so se fašistom uprli v znamenitem marezizanskem uporu in jih pošteno nabutali. Kraj je dobil dodano vrednost, ko je združeno gostilno prevzel **Alen Babič** in iz nje naredil dobro istrsko gostilno z domačo hrano. Morda ime Karjola koga zavede, ampak tako je.

Na trgu, kjer so spomenik marezizanskemu uporu in padlim v NOB, razgledna tabla, ki vam pove, v kateri smeri je Koper pa Trst in da je tista špica v daljavi sam očaj Triglav, tam je zdaj terasa gostilne in ne smemo

pozabiti, prva vinska fontana v Sloveniji. Iz nje tečejo refošk, malvazija, chardonnay in nagrajeni refoški na prazniku refoška.

Skupina novinarjev iz Društva turističnih novinarjev, ki si je zadala, da bo prek svojih medijev predstavljala bolj ali manj znane slovenske turistične kraje, jo je potem mahnila v Šmarje. Novinarski kolega in pisatelj **Marjan Tomšič** je kraj poimenoval središče Šavrinov in zapisal, da so tu doma šavrinke, to so ženske, ki so vsako jutro, kaj jutro, že ponoči odšle v Trst in tam prodajale predvsem jajca. Resnici na ljubo, če ne bi bilo Tomšiča, več kot pol Kopra sploh ne bi vedelo, kje so Šavrin, še manj, kaj vse so morale pretrpeti šavrinke, da so nahranile družino.

Kraj ima nov trg in videti je zelo mlad, pa ni res, le na novo so ga zgradili leta 1947, in to ob pomoči mladinskih delovnih brigad. Vas je bila med vojno dvakrat požgana, prvič so požgali 31 hiš, drugič pa kar 120. Na začetku vasi pa je vinar in oljkar **Ludvik Nazarij Glavina** po načrtih arhitekta **Marka Lavrenčiča** dal zgraditi sodobno vinsko klet, ki meri v treh nadstropjih kar 5000 m². Njegovo reprezentančno vino je refošk santomas. Tako ga je poimenoval leta 1997, ko je v knjigi Topographie de tous les vinobles connus, izšla je v Parizu leta 1832, našel odlomek, v katerem je pisalo, da med najbolj znana vina iz okolice Kopra spadajo vina z imenom santomas.

V jami je edina jamska cerkev v Evropi, a maše v njej so le občasno, v glavnem je zaprta, ključ pa v Kopru.

Pot od vinske kleti vodi navzdol, proti morju, in tam je na križišču apartma Mimosa. Sicer piše na tabli, da so tam že Sergaši, vendar pa je tabla Šmarje manj kot sto metrov daleč. »Pravzaprav,« je dejala lastnica **Tanja Koprivc**, »k nam hodijo sami prijetni ljudje, eni so ostali ves mesec.« Imajo bazen, igrišča, parking za avtodome, čez cesto pa je gostilna Trije lovci z odličnim kuharjem.

Pametna vas

Pa še navzdol, do Idile. Tisti, ki so pred desetletji tu vozili, kolon

še ni bilo, se bodo morda spomnili kočice, prej bajtice, ki se je ponašala z imenom kmečki turizem. Imeli so odlično hrano, sloveli so po domačih njokih in divjačinski omaki. Ves trud se je izplačal, to je danes čudovita restavracija, ki že spada pod t. i. ameriško vas Padna.

Ni vasi v Istri, ki bi jo poznalo toliko Američanov. Obiskovalci z velikih potovalnih ladij so namreč začeli postavljati Padno na svetovni turistični zemljevid. « Glavni je bil osebni pristop,« razloži gonilna sila turizma v kraju **Denis Gojo**. Vas ima dve gostilni, nedavno so odprli gostilno Golden Istra in takoj začeli streči posodobljeno istrsko, domačo hrano, od tartufov do njokov in ribjih plošč. Morje je čisto blizu, spodaj.

Leta 2006 je dobila turistično-informacijsko pisarno z domačimi spominki, zaposlena deklica se obleče tudi v istrsko narodno nošo, slišati je domačo, istrsko glasbo. V nekdanji italijanski osnovni šoli je Galerija Božidarja Jakca, notri je celo stol, na katerem je veliki mojster, ki je v tej vasi preživel mladost, sedel, ko je risal.

V Padni hočejo še korak naprej. Zdrženi so v evropskem projektu Pametnih vasi, iz Slovenije so tam še Šmarje, Kungota in Solčava. Celo nekaj apartmajev imajo na voljo. Tudi koronavirusa bo enkrat konec in želijo si, da bi bila vas takrat še lepša, da bi prebarvali zapuščena vrata in postorili še kaj, da bi bila tudi na prvi pogled bolj prijazna.

Alen Babič je v Marezigah iz zadružno gostilne naredil dobro istrsko gostilno z domačo hrano. FOTO: JOŽE JERMAN

#mojaslovenija NAGRADNA IGRA

Glavna nagrada:

HIT Alpinea

Vikendpaket za 2 osebi s polpenzionom za 2 noči

GOLTE

– Vožnja z nihalko + kosilo na Golteh

LJUBLJANA

– Krožna vožnja po Ljubljani z vlakcem + vstopnice za ogled Hiše iluzij

DOBROVNIK

– Obisk tropskega vrta + kosilo v gostilni Lipot

BLED

– Vožnja s kočijo

ROGAŠKA SLATINA

– Ogled proizvodnje v Steklarni Rogaška + kopanje na Rogaški rivieri + bon za Medical center Rogaška

KRANJSKA GORA

– Družinska vstopnica za ogled Slovenskega planinskega muzeja za družino + kosilo v gostilni Oštarija

ZDAJ JE ČAS ZA NOVA ODKRIVANJA!

Skupaj odkrivamo skrite koticke Slovenije.

Opišite svoj najljubši kotichek in sodelujte v žrebu za privlačne nagrade.

Opišite svoj najljubši kotichek

Ime in priimek

Naslov prebivališča

Poštna številka in kraj

E-naslov

Telefon

Podpis

V/Na, dne

Strinjam se s pravili in pogoji nagradne igre, kot je zapisano v drobnem tisku.

Dovoljujem, da upravljavec osebnih podatkov, družba Delo d.o.o., obdeluje posredovane osebne podatke za telefonsko zbiranje naročil oziroma za trženje tiskanih in digitalnih produktov družbe Delo d.o.o.

V primeru, da sem izžreban/-a, dovoljujem, da upravljavec osebnih podatkov, družba Delo d.o.o., osebne podatke objavi.

Želim prejemati e-novice Slovenske turistične organizacije (kadarkoli se lahko odjavim prek povezave v prejetih novicah).

V celoti izpolnjeno prijavnico pošljite na naslov:

Delo d.o.o., marketing, Dunajska 5, 1509 Ljubljana, s pripisom ODKRIVANJA.

Sodelujete lahko do torka, 1. septembra 2020.

S pristopom k tej nagradni igri lahko Slovenska turistična organizacija, Dimičeva 13, Ljubljana (v nadaljevanju STO), Slovenija, in Delo d.o.o., Dunajska 5, 1509 Ljubljana, kot samostojna upravljavca osebnih podatkov vaše osebne podatke s prijavnega obrazca obdelujeta za namene organizacije in izvedbe nagradne igre, obveščanje o prejeti nagradi, javno objavo imena, priimek in kraja bivanja izžrebanca, medsebojnega posredovanja, davčno obdelavo podatkov o nagrajenih udeležencih in jih za ta namen hranita še 12 mesecev po zaključku nagradne igre, razen če za posamezne vrste osebnih podatkov zakon določa drugače. O nagrajenem udeležencu, ki želi prevzeti nagrado, bosta STO in Delo d.o.o. poleg podatkov s prijavnega obrazca obdelovala tudi davčno številko. STO in Delo d.o.o. lahko vaše osebne podatke obdelujeta tudi za namene, za katere ste posebej privolili, in jih hranita do vašega preklica privolitve. Posameznik lahko kadarkoli začasno ali trajno preklicuje svojo privolitve za obdelavo osebnih podatkov ali ugovarja obdelavi osebnih podatkov za neposredno trženje oz. zahteva dostop dopolnitev, popravek, omejitev obdelave, prenos ali izbris osebnih podatkov ali vloži ugovor zoper obdelavo osebnih podatkov, ki se obdelujejo v zvezi z njim, s pisno zahtevo, poslano na naslov: Slovenska turistična organizacija, Dimičeva 13, Ljubljana, ali na info@slovenia.info oziroma na naslov Delo d.o.o., Dunajska 5, Ljubljana, ali na dpo@delo.si ali s pomočjo spletnega obrazca, dostopnega na spletnih straneh Dela <https://info.delo.si/gdprsglasje>. Posameznik ima pravico vložiti pritožbo pri informacijskem pooblaščenca Republike Slovenije, če meni, da se njegovi osebni podatki obdelujejo v nasprotju z veljavnimi predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Pooblaščenca osebo za varstvo podatkov na STO lahko kontaktirate prek elektronskega naslova: info@slovenia.info. Več informacij o varstvu osebnih podatkov si lahko preberete v politiki zasebnosti, objavljeni na spletni strani www.slovenia.info oz. spletni strani Dela <https://info.delo.si/gdprsglasje/>. 1024041

V nagradni igri lahko sodelujete na promo.delo.si/odkrivanja

nedeljske
novice